

Licht op oude woorden - deel 1: Heil

Het is niet zo vergezocht, denk ik, dat we bij het begin van de advent en bij het begin van deze nieuwe cyclus rond ondergesneeuwde woorden, onze keuze voor vandaag hebben laten vallen op het woordje 'heil'. Advent heeft immers te maken met het verwachten van heil en redding.

Ik wil jullie meenemen op een zoektocht naar een invulling van wat vandaag voor ons heil, heling, heelheid zou kunnen betekenen.

In zijn boek 'Een Ketterse Catechismus' heeft Hein Stufkens een hoofdstuk aan deze vraag gewijd. Wat maakt ons heel?

Wat houdt de moderne mens in zijn gebrokenheid bezig. Hij beschrijft zeven heelmakende handelingen, naar analogie met de 7 sacramenten:

ontgiften, ontschuldigen, onthechten, ontdoen, ontmoeten, ontroeren, ontwaken.

Ik sta even stil bij deze 7 woorden - bij het ene al wat meer stil dan bij het andere. Sommige woorden spreken voor zichzelf, andere minder. Ik wil er ook aan toevoegen dat mijn inbreng heel summier is en dat in het boek veel meer boeiende gedachten te vinden zijn.

1. Ontgiften

Zich ontdoen van het gif dat zijn hart, zijn ziel en zijn denken is binnengesijpeld door in deze wereld te leven. De eerste stap is dus jezelf reinigen, schoon worden. Schoon is in onze Vlaamse taal zowel proper als mooi.

Hoe doe je dat? Door je te richten op schoonheid.

Abbé Pierre, pastor van de clochards gaf zijn medewerkers het volgende advies: *'Prenez du temps pour regarder la beauté du monde. On a aussi le devoir de se désintoxiquer de ses horreurs'* vertaald: 'Neem tijd om de schoonheid van de wereld te aanschouwen. Men heeft ook de plicht om zich te ontgiften van haar verschrikkingen.'

Ontgiften is geen puur geestelijke, laat staan morele aangelegenheid. Het vraagt dat we oog hebben voor de samenhang van lichaam, ziel en geest en heeft dus ook een lichamelijke component.

2. Ontschuldigen

Een van de grootste belemmeringen om ons als mens heel te voelen is onze fixatie op schuld. Erich Fromm schreef daarover: 'Het is werkelijk verbazingwekkend dat in een fundamenteel ongelovige wereld als de onze juist het schuldbesef een zo grote omvang heeft aangenomen.

Hoe geven we elkaar het sacrament van de ontschuldiging?

Het vraagt een ander mensbeeld. We mogen leren om de mens, om elkaar, niet in de eerste plaats te zien als een door en door slecht en zondig wezen, maar als een unieke expressie van de Scheppende Bron zelf. Die bron is Liefde en Mededogen.

Het vraagt ook een ander godsbeeld. God als een genezende, helende kracht, als de stem van ons diepste ge-weten, die ons oproept om ons weer te verbinden met de essentie van onszelf, van de ander, van het leven.

3. Onthechten

We ervaren dagelijks hoe onze samenleving ons voortdurend voor het tegengestelde uitnodigt. Het gaat hier echter niet alleen over materiële gehechtheden maar over het

zoeken naar welke gehechtheden ons afhouden van de liefde en van de verbinding met de Bron.

4. Ontdoen

Spiritualiteit, dat weten we, is iets anders dan passiviteit. Toch wordt ons hier het ont-doen aangereikt als helend, als het loskomen van onze dadendrang. De dadendrang die, voor we het weten ons opnieuw in de greep van ons ego houdt. In plaats van een bedding te zijn voor de stroom van de liefde, worden we lief-dadig. 'Doen' moet echter voortkomen uit 'zijn'. Een Chinese wijsheid zegt: Betrach niet-doen.

Werk aan niet-werken

Met niet-doen kan men alles doen.

Dat doet mij nu denken aan een boekje waarvan ik de naam van de schrijver niet meer weet. Het is ook meer dan 30 jaar geleden dat ik het las. De titel was: 'Over de luiheid en andere goede dingen.' Het gaat er vooral over te leren ontvangen van het leven en in het leven.

5. Ontmoeten

Hein Stufkens brengt hier het Procrustusbed ter sprake. De ander maken naar mijn maat. Wie klein was van gestalte werd in een te groot bed gelegd en uitgerokken tot hij erin paste. Als je groot was, belandde je op het kleine bed en werd je bijgesneden tot de juiste maat. Ontmoeten is het tegenovergestelde: er is ruimte en respect voor het eigene, het unieke, het andere van ieder mens.

6. Ontroeren

In onze samenleving is er weinig plaats voor ontroering maar des te meer voor sentiment. Je moet maar eens de TV programma's nagaan.

Sentiment heeft te maken met emoties, die makkelijk te bespelen laag van de mens.

Ontroering is iets van de ziel. Het brengt ons bij onszelf en neemt ons mee naar de diepte.

Het kan in ons iets wakker maken van wie we wezenlijk zijn, ons thuis brengen bij onze essentie.

Wie ontroering wil ervaren moet innerlijke stilte zoeken

7. Ontwaken

Het gaat hierover bewustwording. Een bewustwording die een beslissend gebeuren is in het leven: Ik ben mij bewust dat ik verbonden ben met alles en allen en met de Bron. Ik heb deel aan en ik ben deel van het mysterie, en van daaruit probeer ik te leven.

SLOT

Tot zover de zeven helende handelingen uit de ketterse catechismus. Ik hoop dat de advent ons ruimte biedt om van start te gaan met ontgiften, ontschuldigen, onthechten, ontdoen, ontmoeten, ontroeren, ontwaken opdat wij bekleed zouden worden en anderen zouden bekleden met gewaden van redding en gehuld mogen worden in en mantel van heil. Mijn wens voor ons allemaal!

Eva Maria Annerel,
De Lier - 27 november 2011